

Till dig som upplever att du blivit dåligt bemött i samband med dina studier

I kontakter med andra människor uppstår det ibland problem. Som student är du särskilt utsatt i kontakten med lärare och handledare eftersom det finns ett inbyggt maktförhållande i relationen i och med att läraren eller handledaren gör en bedömning av din förmåga, kunskap och dina färdigheter.

Som student kan du känna dig dåligt bemött av din lärare eller handledare; kanske handlar det om upplevd brist på respekt. Du kan uppleva att ett dåligt bemötande kan kopplas till en eller flera av de sju skyddade diskrimineringsgrunderna. I Sverige är det olagligt att utsätta någon för kränkande särbehandling, trakasserier eller diskriminering utifrån följande diskrimineringsgrunder: *juridiskt kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder*.

Tillfälliga meningsmotsättningar, konflikter och problem i samarbete betraktas inte som kränkande särbehandling. Termer som särbehandling, kränkning och diskriminering är starka och ska användas med försiktighet och bara när det är befogat. Men det är du som känner dig utsatt som avgör om ett beteende eller handling är kränkande. Universitet har skyldighet att utreda och agera för att det oönskade beteendet ska upphöra. Det finns stöd och hjälp att få om du blir utsatt.

Nedan definieras termerna och därefter punktats de olika instanser som du kan vända dig till.

Kränkande särbehandling

Med kränkande särbehandling menas "klandervärda eller negativt präglade handlingar som riktas mot enskilda individer på ett kränkande sätt och som kan leda till att dessa ställs utanför arbetsplatsen eller utbildningsplatsens gemenskap". Med kränkande särbehandling avses sådant som *inte har koppling till diskrimineringsgrunderna* såsom t.ex:

- Förtal, utfrysning, förnedring, hot
- Medvetet undanhållande av studierelaterad information
- Medvetet saboterande eller försvårande av studiernas utförande
- Medvetna förolämpningar
- Överkritiskt eller negativt bemötande eller förhållningssätt
- Kontroll av en student utan dennes vetskap och med skadande syfte
- Godtyckliga och omotiverade bestraffningar

Trakasserier och sexuella trakasserier

Med trakasserier menas ett uppträdande som kränker någons värdighet och som *har samband med en eller flera av diskrimineringsgrunderna*.

Med sexuella trakasserier menas ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet, t.ex. oönskade fysiska handlingar som att greppa någons bröst/lår, eller verbala trakasserier: kommentarer om en kurskamrats kropp och vad en vill göra med den.

Diskriminering

Med diskriminering menas att en individ missgynnas i jämförbar situation och att missgynnandet *har samband med en eller flera av diskrimineringsgrunderna*.

Vad du kan göra när du upplever dig dåligt bemött

Kom ihåg att det är din upplevelse som avgör om en handling eller beteende är ovälkommet! Reagera snarast om du upplever dig utsatt:

- Prata med personer som du litar på (kursare, familj, vänner) och låt dem hjälpa dig att bedöma läget.
- Dokumentera det som inträffat (t.ex. tid, plats, vad som hände och hur det upplevdes)
- Vänd dig i första hand direkt till din lärare eller handledare och beskriv vad du upplever och att handlingen eller beteendet är ovälkommet.
- Om du inte tycker att det hjälpte eller om du inte känner dig bekväm med det, kontakta kursansvarig (i de fall det inte är den kursansvarige som utsatt dig för oönskat beteende). Du kan också kontakta VFU-ansvarig om din negativa upplevelse är VFU-relaterad, studievägledare, programsamordnare, studierektor eller programansvarig vid programmet. Du berättar då vad som hänt och tillsammans diskuterar vi vad som är lämpligt att göra. Kontakttuppgifter till oss finns på första sidan i Studiehandboken.
- Även skyddsombudet vid logopedernas studieråd (Isru) är en bra samtalspartner. Om du inte vet vem det är så kan du fråga någon av dem som är aktiva inom studierådet.
- Om du mår dåligt på grund av upplevelser av dåligt bemötande kan du vända dig till Studenthälsan för krisstöd: uu.se/student/stod-och-service/studenthalsan/uppsala/
- Du kan också vända dig till Uppsala studentkårs Studiebevakare Medicinska sektionen: ordf.med@uskar.se Se även: www.uskar.se/studiebevakarna
- Du kan även kontakta studentkårens studentombud för att få råd och stöd: ombud@us.uu.se
- I sista hand kan du vända dig till prefekten på institutionen för neurovetenskap som har det yttersta ansvaret för utredning och att se till att trakasserier upphör: prefekt@neuro.uu.se

Skyldighet att utreda och åtgärda

Vi på universitetet är skyldiga att utreda och vidta åtgärder när någon student kontakter oss efter att ha upplevt sig bli utsatt för olämpligt beteende. De åtgärder som vidtas har till syfte att få det ovälkomna beteendet att upphöra och förhindra trakasserier i framtiden. Det gör vi genom samtal med de inblandade. Hur dessa samtal ska se ut och vilka som ska delta bestämmer studenten tillsammans med den som studenten har kontaktat. Vi är ålagda att vidta åtgärder "skyndsamt, objektivt och rättssäkert". Ärendet ska dokumenteras och följas upp.

Vid trakasserier samt allvarliga fall av kränkande särbehandling som inte upphört trots upprepade samtal och som kan bevisas, kan universitetet vidta följande åtgärder mot en lärare eller handledare:

- Varning för tjänsteförseelse
- Löneavdrag
- Omplacering
- Uppsägning på grund av personliga skäl
- Avskedande

Den typen av åtgärder hanteras inte av logopedprogrammet, utan av prefekt, HR-avdelningen och juridiska avdelningen. Vid misstanke om brott (ofredande, förtal, olika hot eller misshandel) gör prefekten en anmälan till juridiska avdelningen som bedömer om en åtalsanmälan ska göras. Den student som blivit utsatt kan själv göra en polisanmälan.

Du kan läsa mer i Uppsala universitets *Riktlinjer för åtgärder mot kränkande särbehandling*; UFV 2012/1500 samt i Uppsala universitets *Riktlinjer för hantering av trakasseriärenden enligt diskrimineringslagen* UFV-PA 2020/2325, på vilka detta dokument har baserats. Båda dokumenten finns på programmets hemsida i Studium.